

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)
31 martie st. v.
12 a, rilié st. n.

Ese in fiecare duminică.
Redacțiunea :
Strada principală 375 a.

Nr. 13.

ANUL XXVII.
1891.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei

Vedenia lui Vintilă.*

— Monolog. —

(Inchinat cui îl ve dice mai întei.)

Erau păreche bună, trai liniștit ducând,
El, suflet bun și simplu, ea, suflet simplu, blând.
Vintilă, pe Maria, din dragoste-o luase,
Iar strînsa lor unire nimic n'o stărmase,
Nici chiar multele chinuri ce-avură-a suferi.
De-o drôie de broscuțe, norocul nu-i feri,
Dar casa grea, din contră, curajul le 'nnălțase.
Din toți copiii inse vru Mórtea să le lase
Mai mult de unul? . . . — Gîngăș, micuț, un frumos
Băiat cu ochi albaștri, la jocuri bucuros,
Iar când stătea cuminte, cu ochi plini de gândire,
E viu portret al mumei, comóra de iubire
A casei. — Fericire, amor și muncă dar
E viața lor. Dar Mórtea pândia . . . și e amar
Al ei din urmă cuget : Maria fu cuprinsă
De-o bolă grea . . . și viața de corp-i fu desprinsă.

Un doliu și-o durere e pentru toți ce simt ;
Incap, ori cât de grele, in loc atât de strîmt !
La muncitor, o mórte e-o pierdere mai vie :
Plecând, femeia, casa resună a pustie,
Căci, ce să-l mai atragă ? o vatră fără foc ?
Și când e vatra stînsă . . . la cărciumă e loc !
Vintilă pân' atuncia abia decă bēuse
Duminecile ; inse, așa cum îl făcuse
Cam slab de cap, Natura, și 'n astă și greșă,
Când se 'ndemna cu alții . . .

Acuma când eșia
Trist, apēsat d'acasă, copilul părăsindu-și,
Pe-a cărciumei cărare se indreptă grăindu-și
Cuvinte ne'nțelese. Prietenii apoi
Nici dēnșii nu-i da pace : — »Ci vino bre, cu noi ;
»Atăta 'ntunecare și-amărăciuni ce 'nsemnă ?«
(Prietenii la rele adese ori te 'ndemnă !)
»Fii om, nu-ți pierde viața ! Aprinde-ți ca și noi
.Gândire, corp și suflet : vin, bé pentru eroi,
.Pentru popor și țeră și pentru-a ei nălțare ;
.Trăeșce, uită ! Viața e luptă și uitare !«
Bēu și el cu dēnșii . . . dar el spre-a-și aminti :
In vin, a lui durere nu și-o putea topi !
Ba mult mai vie ancă, o bea din vinul rece :
O ! tôte-s hrană ranei ce veșnic nu se trece !

Bēu . . . și 'nchipuirea in minte-i sbor luând,
Desprinsse dragi imagini, degrabă 'mprășciând

Din sufletul seu nóptea statornicei tristețe.
Vintilă plânse . . . Plôie, ce udă triste fețe,
Când curge, mai potole amarul vieții chin.
In vaste orizonturi, aprinse 'n el de vin,
Vintilă-și vede traiul, epocă de-altă dată,
Cu bucurii, apuse in grópă-adanc săpată,
Cum se ivesc voișe ca raze printre nori . . .
Da, par că se revede in mândre serbători,
Când părăsiă orașul cu strade sgomotose,
Pentru împregiurime cu locuri verđi, umbröse,
Pe unde se rēsfață și omul mulțamit,
Și vesela Natură cu farmec liniștit.
Se revedea, pe urmă, cum se 'ntorcea acasă
La braț cu nevestica, a inimei alēsă, —
Și rēsună odaia de calde sărutări,
Și ce odihnă bună in strîns 'mbrățișări !
Și auđiă, pierdute ca 'n lungă depărtare,
Atâtea șoapte, vesel indeman la desmierdare,
Cuvinte dragălașe rostite 'n țeece, ani
De-o viață dulce, strînsă, — de și erau sérmani !
Cuvinte vechi, dar care cu cât un om le-ascultă,
Cu-atât de ele prinde o dragoste mai multă ;
Deprinderea e care, o ! țeule Amor,
La cei aleși de tine, aprinde 'n cerul lor
O stea, in fiecare din noptile iubirii ! . .

Așa Vintilă sbóră pe-aripe 'nchipuirii !
E chip să se defacă de ea așa ușor,
Când in pornirea-i are un farmec robitor ?
Cu patimă bé vinul . . . rachiul îl deprinde,
Căci mult mai tare par că simțirea i-o aprinde . . .
Dar . . . pentru că in crășmă e prē mult sgomot, ia
Deprinderea s'aducă acasă vin să bea.
Acasă 'n tótă sēra să 'nchide dar acuma
Cu magica butelcă, ce-o strînge, precum muma
La sîn își strînge pruncul. Inchis și ingur . . . bea,
Făr' a gândi că are un martor ce-l privia
Cu ochi piini de mirare . . . copilul !

Micul, creșce . . .

Vecina de alături de dēnsul ingrigeșce.
La voia intimplărei, bietul copil, crescut,
E înțelept și harnic, ascultător, tăcut.
Dar vai ! de viitorul copilului, de care
Un tată, 'n lipsa mamei, nici pic de grija n'are !
Căci, intr'un vis o duce sērmanul visator,
Ne-mai vēđend de lucru, lenos, gâlcevitor,
Imprumutând cu banul pe unde i se trece,
In vreme ce copilul adesea ori petrece
Flămând, in frig și, nópte, la mila ori și cui.
Să-l vedă-așa cum este, nici ēnsăși muma lui
Nu l'ar cunôșce . . . muma, a cărei amintire
E stînsă 'n el ! . . Tot astfel, curata lui privire

* Prelucrare după un monolog șiis de Coquelin.

E stînsă 'n ochii leneși, in orbite-adânciți . . .
 Obrajii lui sînt galbeni, uscați și scofâlciți
 Dar, bietul, nu se plînge . . . De altfel, cui s'ar plînge?
 Tătani-seu? Vecinei? Strănul n'are sînge
 Fierbinte ca un tată . . . și tată-seu apoi . . .
 Da, judecă copilul ce crește in nevoi!

Sfîrșise într'o sêră de scris, căci umblă, bietul,
 La școlă-acum, și tocmai își inchidea caietul,
 Când etă tatăl. — »Haide, băiete, la culcat»,
 Îi dîce-l ia de mână și-l urcă iute 'n pat.
 Copilu 'nchide ochii, dar dîrme? nu, pîndeșce! . . .

Vintilă bé și rîde . . . bé mult . . . și-l podiceșce
 De-odată plînsul . . . Sare și tremură șoptind . . .
 Se clatenă . . . iar ochii, in care i s'aprinde
 Vii flacări, cată țintă la scumpa nălucire . . .
 Îi face semn cu mâna, nebră de fericire,
 Și merge de 'ngenuche colo . . . la căpêței,
 Unde copilul pare că-și dîrme somnu 'ntei.
 — »Micutule, priveșce . . . Veți? ușa se deschide . . .
 »E dînsa! Ce palôre! Și totuș uite-o, rîde . . .
 »Ci sări de-i cați in brațe! . . . E in vestminte noi
 »De serbătore . . . Uite, ne-adeuce l'amênduoi
 »O mână de verbine și trandafiri . . . Ci cată
 »Cât e de dragălaşă . . . precum eră odată!»

Copilul se ridică, cu pîr vîlvoi, in sus . . .
 Priveșce . . . Nu-i nimică. Nu vede ce i-a spus.
 Deja schînteii de friguri aprinde a lui privire . . .
 In orbite-adâncate, au sombră strălucire
 Iar buza lui șopteșce: »In adevêr e ea?
 »A! cât aș vré, tatucă, s'o pot și eu vedé!»

Se inserase. Tatăl in ușă bate. — Ascultă . . .
 In-untru-aude vorbă cântări . . . E larmă multă
 Sînt niscăi-va prieteni, gîndeșce. — »N'audi tu
 Băiete, hai, deschide!» Tot șgomotul stătū.
 Mai bate . . . De-astă dată, timpit de 'mmărmurire,
 Cunôșce glasul: cine-i? — Cu tremur in vorbire
 »Deschide!» strigă. Ușa indată s'a deschis
 In hohote viôie de rîs. O! dîmne-i vis?
 Copilul galbên-vênêt, ca un cadavru, cântă
 Și sare, strigă, rîde, ca un smintit cuvêntă,
 În timp ce ține ochii pe ușă pironiți
 Și caută să vedă . . . să vedă ce? ghiciți . . .
 Intei nu înțelege nenorocitul tată,
 Dar etă vede-o sticle de scânduri aruncată . . .
 O ia . . . e golă . . . Gólă? Așă dar a bêt!
 Schinteie 'ngrozitôre! E beat! Ce fel? pierdut?
 Beat! . . . — »Spune-odată, demon, să bei te 'mpinse
 cine?

»Rspunde!» Copilașul, ce drept abia se ține,
 Îngaimă și-apoi tace. Vintilă, ca turbat,
 L'aruncă lângă sticla cea spartă 'ngenunchiat
 Și 'n doue indoindu-l ca pe-o sêrmană flôre,
 Pălită, iute mâna ridică sdrobitôre . . .
 Copilul, plin de spaimă, strîns ghem, incet plîngênd
 Aștêptă, mort de grôză . . . și dîce, arătând
 A sticlei țândări: »Tată, o! nu me bate, tată,
 »Voiam să ved pe mama! . . .

Și . . . cade jos de-odată,
 Incepe-apoi să dîcă cuvinte fără șir,
 Cu ochii 'nchiși, in prada celui mai greu delir,
 Iar tatăl se frămêntă, cuprins de remușcare,
 Și plînge . . . Recunôșce că dînsul este care
 L'a dus la môrte . . . Bietul, e desnădăjduit,
 Și morței îl dispută cu-avêntul negrăit
 Al unui tată 'n luptă. Speranță, desperare,
 Pe rînd, pe rînd se schimbă in inima lui mare . . .
 Dar inzădar par tôte și medicul i-a spus:
 »De nu te-o recunôșce de sêră . . . este dus!»

Și el aștêptă-acuma c'o temere nespusă,
 Nu-l ține, biet, pămêntul . . . puterea-i e repusă . . .

Tăcere! . . . De subt pleôpa acestor ochi pierduți
 O rașă se strecôră . . . O! dîmne, de-a fi muți
 Vor incetă ei ôre? Tăcere . . . altă rașă . . .
 Și . . . ochii mari, albaștri . . . se redeschid să vedă
 Și să 'nțelégă . . . — »Tată!» — »Copilul meu!» «O! da,
 E glasul lui cel fraged . . . Il chêmă-acum a-i da
 Dulci mîngăieri dorite . . . Ce musică cerêșcă!
 Alêrgă: ce foc are iubirea pîrîntêșcă!

— »Ascultă, dragă tată, îi dîce 'ncetișor . . .
 »Veți? mi-a trecut acumă . . . me simt mai binișor . . .
 »Dar tu? Ce reu e, tată, să bei. Veți ce reu face?
 »De vrei să veți pe mama . . . fă altceva . . . și tace.

Precum din flôre ese o flôre tot la fel,
 Uimit, Vintilă pare că vede cum spre el
 Incet innaintêză șciuta 'nchipuire,
 Dar . . . cu zimbiri pe buze, zimbiri de mulțămire.
 O! ce minune inse . . . copil se pare ea
 Deplină-asemênare cu-acesta ce ținea
 La sîn . . . Atunci se 'ntôrce și-și dîce: așă e bine,
 »Ce s'o mai cat? In brațe te iau și-o ved in tine!»

1890.

Radulescu-Niger.

Pianul Bertei.

Comedie cu cântece într'un act, de *Barriere* și *Lorin*.

(Ormare.)

Scena VIII.

Berta, apoi *Iulia*.

Berta. In sfîrșit! . . . A mai vêdut cineva așă
 întêmplare curiôsă? . . . (Șbucnind de rîs.) Aha! ha!
 se loviă de tôte mobilele! Dar . . . el cântă pré bine!
 o vóce dulce simpatică. (Iuliei, ce intră.) Iulio!

Iulia. Dîmnă?

Berta. Ce lucru așă de interesant avea dl cela
 a-ți spune?

Iulia. (Ridênd.) Mi-a spus că-s frumușică, dar
 că mânil mele nu erau deseversite . . . A! apropo,
 nu șciți dîmnă? Dl de Nervil a plecat de un cias la
 Auteuil, dela cafenêua engleză, dea'ndêrêtele . . .

Berta. Ce vrei să dîci?

Iulia. A pus un nou remășag cu dl de Sareuil.

Berta. Cum se pôte? când eu îl aștept! . . . Șci
 că dl de Nervil e pré nepoliticos . . . ar fi potrivit
 cu acest frumos necunoscut . . . căci îi șede pré
 bine . . . dar ce mină urită . . . Nu mi-a spus nici
 cum îl chiamă . . . (Mergênd să ia hârtia lăsată de
 Franț.) Ah! dar nu visez ôre? . . . această chitanță . . .
 oh! ce laba gâșcei! . . . O Dîmne . . .

Iulia. Ce-i, dîmnă?

Berta. Iulius Franț, compositor.

Iulia. Dl Iulius Franț, autorul acelor melodii pe
 cari le iubeșci așă de mult!?

Berta. Da, e chiar el! . . . Am colo biografia
 lui . . . in revista ceea . . . Se pare c'a fost lovit in
 afecțiunile lui cele mai scumpe! Remas orfan la deuce
 ani, insurat la douêzeci de ani cu o fetiță frumôsă
 ca un ânger, pe care o adoră . . . a pierdut-o, Iulio . . .
 primblându-se pe un riu . . . după trei țile dela că-
 sătorie . . .

Iulia. Ah! sêrmanul tinêr!

Berta. Dar ceva îmi șoptiă in mine: cunosc
 această înfățișare, această vóce, par că l'aș fi audît . . .

Iulia. La Hert, pôte, dómnnă; el va cântă acolo și in ea-seră.

Berta. Nu, nu acolo... Dar nu-mi mai aduc aminte unde... In sfârșit nu mi-i necunoscut, de sigur. (Luând revista.) Sermanul dl Frauț, cât va fi suferit el!.. Êtă tocmai articolul acesta. (Cetind.) »Dl Franț, celebrul nostru compositor, s'a luat la »cértă ieri in foierul Operei italiene»... (Mirată.) Cum?

Iulia. Ș-apoi?..

Berta. »Un duel a avut loc, ađi diminetă, in »pădurea dela Saint-Mandé, dl Franț a primit o lo- »vitură de sabie drept in mijlocul pieptului.»

Iulia. Aha! ha! da șei că-i lucru hazliu!

Berta. Ce jurnal e acesta?

Iulia. Jurnalul de astăđi; dar după cum se vede, cel de șeptemăna trecută nu eră mai bine informat...

Berta. Și eu me spēriasem deja...

Iulia. Cum se pôte? Dl Franț nu mai e așă de interesant!

Berta. Interesant! ce vra să đică asta? Des-bracă-me; iată, ia-mi acēsta.

Iulia. Êtă niște brațe cari sânt deseversite, după cum cred! Dl Franț nu le-ar găsi nimic de adăugat. (Ușa din stânga se deschide de-odată, și Franț apare. Berta și Iulia dau un țipet.)

Scena IX.

Aceleași, Franț.

Franț. Dómnnă, iertați-me; dar e lucru afurisit... nu voi mai putē eși de aicea... Și nu me plâng de loc.

Berta. Dar me plâng eu, dle!

Franț. Nu e vina mea, dnă; aveam intr'adevēr intențiunea de a fugi de o casă care, vai! mi-a fost atât de fatală! Dar, in graba mea, in tulburarea mea, ajungēnd in antret, n'am nemerit adevērata ușe de eșire, și am intrat intr'o sală de scaldătore, de acolo intr'un mic etăcel, pe urmă intr'un etac mai mare, pe urmă intr'un mic salonaș, apoi intr'un salon mare... apoi... Trebuie să plătești cam scump, dómnnă? (Iulia sbucneșce de ris. — Berta care căută să se stăpânescă, face in curēnd ca și Iulia.)

Berta. Dle, am să-ți dau un călăuz...

Franț. (Aparte.) Un cărmaciu... E cam încă-păținată! (Căutând un pretecest.) O Dómne! dómnnă! mi-am luat libertatea mai adiniórea, de a pune la ordine câteva clape revoluționare... dar am uitat pe mi-bemol...

Berta. Dle... asta e o glumă cam...

Franț. A nu, dómnnă... mi-bemolul... vedeți... (Atinge nota.) Acest mi-bemol, de óre ce trec in fiecare seră... intelegeți că acest mi-bemol...

Berta. Ai niște urechi pré simțitóre, dle.

Franț. Ca și inima mea, dnă!

Berta. A!

Franț. Inima cea mai fragedă... ca la doue-deci de ani! (Berta ride.) A! ați suris! prin urmare m'ați iertat?

Berta. Ei bine, da, dle Franț, am iertat pe ne-bunaticul in favórea artistului, și nu-ți đic adio, ei la revedere...

Franț. (Bucuros.) Ah dómnnă!

Berta. Să ne părăsim ca amici buni... Dar să ne părăsim...

Franț. Așă de grabă?..

Berta. Dar sânt dece ciasuri!

Franț. Pré inaintați, dómnnă! (Arătându-i ciasornicul.) Priviți, ve rog, priviți, nu am decât patru și jumătate...

Berta. (Suriđēnd.) Ei, dle, dar ciasornicul d-vóstre...

Franț. (Grav.) E un suvenir dela regele Prusiei, care cređu să-mi deie o tabacheră...

Berta. Ascultă, dle Franț: dta ești un artist, și artist de merit, o șciu; drept titlu voiesc să-ți trec cu vederea câteva escentricități, dar sper că nu vei voi a abuzá...

Franț. (Zăpăcit.) De sigur, bine voiți a crede, dómnnă...

Berta. Iulio! (Iulia ia o luminare și merge spre fund.)

Franț. (Aparte.) Arată ușa dlui... Tótă vieța atunci.

Iulia. A dómnnă! auđiți cum plóuă? (Scobórá la stânga.)

Berta. Plóuă?

Franț. (Aparte.) Bravo! (Tare.) Am comandat plóia esprés pentru ciasul acesta, dómnnă, pentru ca să am un pretecest de a remănē câteva momente mai mult...

Berta. Dar dle...

Franț. Eu recesc fórte ușor...

Berta. Și ții frică pentru si-bemolul dtale.

Franț. Da, dómnnă, căci acest si-bemol...

Berta. Il vei conduce in cupéua mea.

Franț. Oh dómnnă!

Berta. (Aparte.) Décă mai stă puțin aici, nu e vina mea. (Tare.) Iulio, spune să puie caii.

Iulia. Bine, dómnnă!

Berta. Și veđi să nu facă pe domnul să aștepte pré mult.

Iulia. In cinci minute, totul va fi gata.

Franț. (Inceț Iuliei.) Décă in cinci minute se pot inhámă doi cai... atunci pune să inhame șase, astă are să-mi căștíge un șfert de cias...

Iulia. (Riđēnd, inceț lui Franț.) Vom infórta cât se va putē mai mult. (Aparte, eșind.) De sigur că dl de Nervil merge dea'ndērețele. (Ese prin ușă.) Un serv aduce ceaiu pe o tavă ce o pune pe gueridon.)

Scena X.

Franț, Berta.

Franț. (Aparte.) Trebuie să dregem puțin ciattea artelor! Să ne luăm de sémă!...

Berta. (Preparând ceaiul.) Șeđi, dle Franț!

Franț. Mii de mulțămiri, dnă! (Aparte.) Aide! puțină indrăznélă! (Trece la cămin, nr. 2.)

Berta. (Șede.) Nu cânti in astă seră la Herz?

Franț. (In picióre lângă cămin.) Oh! n'am să mai pot, dómnnă! — Aș cântá fals... pentru că n'aș gândi mereu la dta.

Berta. (Suriđēnd.) Iți mulțumesc...

Franț. Pe onórea mea, că n'am făcut-o intr'adins! (Aparte.) Incepe bine, bine...

Berta. (Aparte.) E fórte sincer...

Franț. (Aparte.) Dar nobleța nu pré se lipșce de mine...

Berta. (Aparte.) Oh! trebuie numai decât să șciu... (Tare.) Iertare, dle Franț, — me vei găsi pôte pré curiósă... dar vreu să te întreb...

Franț. Ce anume?

Berta. Décă ești veduv.

Franț. Veduv? eu?... Cu cea mai mare bună voință din lume asta mi-ar fi cu neputință, căci nu m'am insurat nici odată, dómnnă; totuș...

Berta. Totuș?..

Franț. Nimic... iertați-me... o amintire...

Berta. O lacrimă!..

Franț. (Vesel.) Da, dnă, o lacrimă pentru pian, dedicată patriei absente,

Berta. Dar ce dicea atunci acel articol? . .

Frant. (Aruncându-și ochii.) Bun! știu ce e! O dómne, dnă! e tréba unuia din bunii mei amici, care s'a jurat să me facă celebru cu ori ce preț, vorbind despre mine in revista lui regulat in fiecare săptămână . . . Acum opt zile me făcea veduv, astăzi me omórá in duel, și joia viitoare me va reinviá din morți . . .

Berta. (Sculându-se.) Așá dar, acea fetiță, frumósá ca un ánger . . . pe care ai perdut dupá trei zile dela cásatorie, intr'o primblare cu barca pe riu . . .

Frant. E o brașóvâ, dómná, o reclamá!

Berta. (Cu puținá incurcalá.) De sigur cá cu multá greutate ai putut ajunge . . .

Frant. La Paris, mai întéi, da, și multá greutate am intrebuințat pentru a viețui, mai ales in primele zile . . .

Berta. A!

Frant. Acum, aș ríde de tóte aceste, decá nu mi s'ar tréđi o amintire de care am roșit multá vreme. Dar dnă, ve plictisesc . . .

Berta. Nu, continuá . . . te rog . . .

Frant. (Ridénd.) Nu e poetic de fel, ve preven . . .

Berta. Ori cum . . .

Frant. Trebuie să ve spun mai întéi, cá nu mâncasem din ájun de diminétá. din spirit de economie; c'am făcut cincispredece leghe pe jos in acea ți, și cá mi se stérnise o fóme cânéscá. — Vedénd cá nici un trecétor nu me polteșce la mész; m'am hotárit să me duc la un mahalagiu fórté de trebá, singura mea speranță la Paris . . . Erá un domn burtos, care avea doué fete, doué ciasornice, și doué bárbii . . . Când sosii, dnă, mészá erá pusá! și friptura miroșiá . . . Burtosul începú a vorbi, și vorbiá și vorbiá . . . și nu-l ascultam decát fórté distras . . . De odatá un nume loveșce timpanul urechei mele . . . erá numele mamei mele . . . care murise sáracá și uitatá de toți ai sei ce nu voiau s'o ierte c'a făcut o cásatorie din amor . . . Omul meu cu doué bárbii batjocóriá purtareá mamei mele . . . cu ochii lui cei dobitoceșci o invinovátiá, cá a necinstit familia sa . . . El își rídea de memoria maicei mele, — și eu îi îngáduiam tóte, speránd cel puțin cá va avé omenia de a me pofti la mész . . . asta ținú cinci minute . . . la al șesela îmi venii in firea mea intrégá: și burtasul meu cu doué bárbii se duse de-a dura drept sub canapea . . .

Berta. Cum?

Frant. In urma unei aruncátori uriașe de gárbaci ce i-am administrat in burtá . . .

Berta. (Uitádu se.) Bine i-ai făcut! (Se opreșce rușinatá.)

Frant. Ah! și de-atuncia, de câte ori nu mi-am mușcat degetele de ciudá cá l'am turtit cum se cade, pentru totdeuna . . . Dar ve cer iertare, dnă, pentru istorisirile mele prostesçi . . .

Berta. Prostesçi? ba nici de fel . . . O viețá pliná de suferințe, de lupte curagióse . . . Eu una nu cunosc nimic mai interesant in lume. (Se întórná la gueridon.)

Frant. (Nr. 1.) Cát ești de bună . . . (Contemplánd pe Berta, care pregáteșce o cészá de ceai. — Aparte.) Ce ființă adorabilá . . . Câte farmece 'n fiecare mișcare a sa! . . .

Berta. (Intindéndu-i o farfuriórâ.) Vrei un sandwich?

Frant. Me alintați, dnă . . .

Berta. (Seđénd.) A! uite?

Frant. (Refusánd.) Iertați . . . (Suriđénd.) Acum mânánc destul de bine in fiecare ți.

Berta. (Suriđénd, aparte.) Sěrmanul báiet! . . .

Frant. (Aparte.) Ce indestulare fermecátóre!

Cum pare de asigurată de respectul ce-l însulá! . . . Nu voi indrásni nici odatá să-i spun cá . . . e frumósá, așá de-odată . . . ar fi pré ridicul . . .

Berta. (Oferind.) O cészá de ceai, dle Frant.

Frant. (Seđénd, preocupat, și multámind numai printr'un salut. Aparte.) Și totuș, de nu voi profitá de acest prilej . . . Oh! să n'o mai ved . . . e cu neputință! . . .

Berta. (Cam incurcatá.) Plóia . . . a cam conțenit, cred . . .

Frant. (Distras.) Din potrivá, tórná cu cofa!

Berta. (Suriđénd.) Dle Frant, dta compui?

Frant. Da, da dnă, proiectez tocmai acum o uverturá . . .

Berta. In mi-bemol?

Frant. Cam așá . . . (Aparte.) Pe legea mea, — fiecare om ține fericirea-i in mână o singurá datá in viețá, și . . .

Berta. Acum nu mai ai dreptul de a fi visátor și trist, cáci zilele cele uríte au trecut.

Frant. Cine șcie! . . .

Berta. Cine șcie? . . . Dar ești fericit acum.

Frant. Da, dnă, inse cu mult mai puțin decát mulți alții . . . mai puțin fericit. de pildá, decát dl cel ce șede colo sus. (Aratá portretul lui Nervil.)

Berta. (Cu o micá mișcare, — rece.) Dle Frant, mai doriți o lécă de ceai?

Frant. Cu plăcere dnă! . . . (Aparte.) Se ține amar-nic! să n'o scrintim! (Tare.) Da, e fórté fericit, cáci are de sigur prieteni . . .

Berta. Dar dta nu ai făcut áncá nici o legăturá de prietenie seriósá?

Frant. Nu, dnă, ve jur!

Berta. Voești să fim prieteni?

Frant. (Cu foc.) Numai prieteni?

Berta. (Severá.) Dle! . . .

Frant. (Repede.) Puțin rom, ve rog!

(Incheierea va urmá.)

N. A. Bogdan.

Bibliografie.

Über den Ursprung der Rumänen. Ein Beitrag zur Ethnographie Südosteuropas, von Traugott Tamm. Bonn, Verlag von Emil Strausz. 1891.

(Urmare.)

Capitulul VI. pag. 84—103 »Goții, Slavii, Hunii și Avarii in Dacia traianá.« Cuprinsul acestui capítulu și al celor urmátóre până la finea opului l'aș puté absolví pe scurt spunénd, cá autorul, pe când apěrá continuitatea Románilor in Dacia, se sileșce a le deduce originea dela amestecarea pástorilor dacicii cu Slavii veniți mai târđiu; dará ca să cunóșcem cursul argumentárei mai mult coniecturale, cred cá nu va fi de prisos a atinge câteva din observațiunile mai notabile.

Dela Roesler, respective dela partisanii lui, cere să demustre: întéiu, cá Romanii remași in Dacia traianá, puțini séu mulți, in decursul timpului s'au absorbit de poporațiunile superstratificante (überschichten) de mai târđiu; a doua, cá remigrațiunea Romanilor, ori din Mesia ori din alte părți ale peninsulei balcanice, s'a întâmplat in realitate, indicánd inse determinat și neescepționabil timpul, locul și motivele.

Până când nu se demustrá acestea, autorul rămáne la tesa sa, cum am comunicat-o la începutul acestei tractári.

L A M Ó R Ā.

Roesler apucase a dice, că agrii și vile Daciei, cu ocaziunea deșertării, au devenit iarăș pentru un mileniu pășuni pentru gințile nomadice, și autorul nostru se și grăbește a spune, că nu ginți nomadice au ocupat locurile deșerte, ci mai vartos Slavii agricultori, provocând tot la Roesler. Terenul Transilvaniei n'a atras pe Avari, Maghiari, Pecenegi și Cumani pentru staționare permanentă. Ca ôpe stabil s'a presintat Slavul; numerosele nume de locuri, de munți și rîuri atestă, că el a poședut odiniôră o parte mare a țerei. Nu se șcie, că ôre împărțirea pământului între Romanii din Transilvania și între Slavii venetici fost-a pacinică, séu că acestia au trebuit să-și câștige agrii prin lupte sângerose; ni se pare inse (dice autorul), că cazul din urmă e mai probabil; numai cu incetul se va fi format relațiunea pacinică între păstorii romanici mărginiți la munți și între Slavii din vale.

Așă dară Slavii, după autor, nu gințile nomadice au fost, de care s'ar fi putut superstratifică și absorbi Romanii, cum s'a întemplat în faptă în ambele Dacii Aureliane. În sudul Dunărei pe la capătul seculului III și peste intreg secl. IV trebuie să se presupună poporațiune romanică destul de desă adaugându-se la Mesii romanisați o massă de emigranți, ce ori și cum numerau deci de mii. Toți acești Romani n'au fost capabili a mantine țera în contra invasiilor slavici. Aci aduce un citat dela Roesler despre sôrtea Romanilor din Mesia și Tracia și continuă: Dela Pind și Rodope până în Carpații galițieni de tot aceeaș fisiognomie; țeranul slav, păstorul romanic, poporațiunea din cetăți séu nimicită séu aprôpe de apunere.

Așă dară nu se mai putea contă pe romanicele din cetăți, din acesta Roesler nu pôte să-și recroteze remigratoriile în Dacia traiană, dară nici păstorii romanici din Mesia și Tracia nu au remigrat nici odată; dênșii nici n'au locuit vr'odată în nordul Dunărei. Păstorii romanici, atât în peninsula balcanică, cât și în Transilvania, au fost bună sémă numeric forțe debili față cu masa țeranilor slavici. Decă totuș s'a format o națiune romană în unghiul Carpaților, nu în peninsula balcanică, se atribue numai diversității condițiunilor geografice.

Nu se pôte presupune, că Aurelian a dus pe Romani din Dacia până la cel din urmă om, și precum păstorii romani în munții Tesaliei, Serbiei vechi și ai Macedoniei s'au preservat în contra superstratificării prin Slavii din vale, tot așă, și mai bine au putut să se preserve păstorii romanici în munții Transilvaniei. Apunerea agricultorilor și a cetățenilor romanici de ambe laturile Dunărei se pôte concede lui Roesler.

Mai incolo amintește autorul alți invasori, precum Goții și Vandalii, despre cari dice, că decă vor fi și locuit în Transilvania, n'au putut amerință esistența vechiei poporațiuni, ales a păstorilor, apoi face o excursiune asupra Sarmatilor, pe care-i declară de Slavi, dar mărturisește, că nu pôte demustră rigoros, cumcă Slavii au locuit încă pe la începutul seculului IV în țerile carpatice. Dênsul allă argumente mai probabile pentru acest termin, decăt pentru ipotesa îndatină, că slavizarea ținuturilor dela Dunărea inferiôră și din peninsula balcanică s'a întemplat numai în secl. IV și se exprimă în contra a doue extreme, care sînt, că Slavii numai în secl. IV vor fi ajuns la Dunăre și că Dacii vechi vor fi fost de naționalitate slavă. El ține că cel puțin pe timpul lui Atila au ședut Slavi în Ungaria și față de esresiunea lui Hunn-falvy, că n'au fost Slavi în masse pe timpul lui Atila în Ungaria opune, se vede cum îi dore pe Maghiari, că n'au fost ei veneticii dintău și așă n'au drept

istoric asupra țerilor carpatice; fost-au în masse séu ba, e tot una, de au fost douedeci de Slavi, au putut fi douedeci de mii și mai mult.

Fiind că pe la mijlocul secl. IX se mai amintesc Gepiđi la un scriitor anonim (Conversio Bulgariorum) adnotéză autorul, că decă a putut rămâne Gepiđi după domnirea Avarilor, cu atâta mai bine au putut rămâne Romanii Transilvaniei.

Din indicarea, că într'o bătae Romeii au făcut prizonieri 3000 de Avari, 8000 de Slavi și 6200 »alți barbari« deduce Roesler că n'au mai fost Romani domiciliați dincolo de Dunăre și că sub cei 6200 »alți barbari« trebuie să ne cugetăm Gepiđi și alte ginți germanice. Contra acestei deducțiuni opune autorul, că nici dênsul nu cugetă la Romani domiciliați (ansă-sige Römer), dară cine-i garanteză lui Roesler, că între cei 6200 »alți barbari« nu s'au aflat Romani, Valachi, decumva locuitorii Transilvaniei peste tot au putut fi constrinși de Avari să facă parte în armată? Obiectiunea, că de ar fi fost, nu s'ar fi numit barbari, n'are valôre, căci cuvântul barbar denotéză pe cei de cultură inferiôră și pe cei de altă naționalitate, apoi Grecul bizantin nu va fi numit pe nomadul romanic, a cărui unicitățile de glorie-i eră numele, altmintrenea decăt pe Slavul agricultor. Cine numiă pe acesta barbar, n'avea causă a numi pe Valach frate, iară limba »latină« și originea nu o consideră trufia grecăscă.

Din evenimentul, că pe la capătul secl. VIII domnia Avarilor s'a resturnat prin Frânci, face Roesler capital pentru ipotesa sa dicând: »Popôrele până aci subjugate de Avari iarăș se ivesc din întuneric... Numai Romanii (Römer) séu Românii nu se numesc, tôte popôrele timpului trimit solii la împăratul roman al Francilor, numai dela Romani nu vine nici una... Pe când încă domniau Avarii nu se șciea nimic despre Romani, și e cunoscut, că popôrele nomade se folosiau de artea și industria supușilor sei. Așă prin Longobarđi și Slavi își făceau năi, pentru ce nu s'au folosit Avarii de acea bogată cultură romană, care trebuia să mai existe la supușii lor dacici?»

La acestea observă autorul, că numai scriitorii români seduși de patriotism fals țin că »cultura romană« a perseverat la Dacoromani, că aceștia au fost domiciliați, ba au ședut și în cetăți și și-au conservat creștinismul, iară față de netrimiteria soliiilor la împărat dice, n'au trimis solii, pentru că peste tot nu se vor fi ținut de popôrele subjugate de Avari, de ôre ce dênșii, prin locuințe și modul de traiu, au putut fi destul de scutiți în contra impugnarilor unei ôrde din stepe, apoi probabil, că pe atunci ei nu vor fi format »popor« în propriul înțeles al cuvântului; în Transilvania va fi fost atunci încă în deplină curgere procesul de fermentațiune, carele avea să producă odiniôră noua naționalitate mestecată a Romanilor din Romani și Slavi (in Siebenbürgen wird damals der grosse Gährungsprozess noch in vollem Gange gewesen sein, der aus den Romanen un Slaven die neue Misch-Nationalität der Rumänen hervorbringen sollte).

Cumcă Avarii nu s'au folosit de artea și industria Romanilor, se esplică forțe simplu: Valachii, ca următorii păstorilor dacici, numai în limbă romanisăți (die Walachen als Nachkommen der nur in ihrer Sprache romanisirten dakischen Hirten) nu dispuneau de nici o industrie reală... năi nu puteau face ca Longobarđii, căci nu ședeau la mare nici la Dunăre.

(Va urmă.)

Teodor Roșiu
em. profesor gimnasial.

Scrisori către un tânăr cleric.

IV.

Carissime! Nu me indoesc, că de multe ori ai meditat asupra însemnătății »prudinței pastorale« despre care atâta auți vorbindu-se și recomandându-se tinerilor clerici în seminar.

Ai simțit zefirul în căldurile de veră? te-ai recorit scâldându-ți trupul în un riu limpede și lin? ai privit sórele în dorile dinineții și ai îmbrăcat de multe ori vestminte noue și curate?

Veți, chiar așa este și des pomenita »prudență pastorală« între zidurile seminariale.

Să nu cugeți inse »prudența pastorală« așa după cum ți-o descrie și ți o recomandă profesorul de pe catedră. Și tu, ca și profesorul teu aveți teoria, numai teoria. Nimic mai mult. Căci este lucru constatat, de celea mai de multe ori chiar, că cel cu studiul pastoralului este un profesor, care mai eri séu, alaltă eri se află ca și tine pe bancele școlii.

Ba ce e mai mult. Și bagă bine de sémă, nici tu și nici profesorul teu nu ve puteți face idee despre vitregul pastoral în cura animarum. Aici și numai aici inveniți a fi păstor.

Pastoralul îți dă numai inviațiuni, pentru că nu toate întâmplările păstorești se pot pune pe hârtie. Trebuie să constat, că e o mare ajutorință pentru clericii, care au ca profesor de pastoral chiar un preot scos din parochie. Un preot, care știe ce e frigul și căldura; care știe ce e fómă și setea; care știe ce e lipsa și necasul. Adecă unul, care să nu deie învățături numai din auđite, din cetite séu din numai după propriile sale combinări. Numai dela unul intru adevér expert îți poți câștigă și tu cunoșcințe despre via Domnului.

Și tu, și ori și care cleric, să nu-ți cugeți că parochienii tei au să fie ca oglinda, au să fie plini de bunătați și că au să fie modelul altor parochieni. Te vei convinge.

Avé-vei să suferi multe lipse. Avé-vei să te faci ca apostolul »tuturor de tóte.« Vei trebui să te umilești ca să te înalți; vei trebui să plângi, ca numai după aceea să te bucuri. Écă de ce: Décă Mântuitorul, care a luat chipul robului, nu s'a rușinat a mánancă și a bé cu vameșii și cu pécătoșii, atunci nici tu carissime — pune-ți la inimă — să nu te rușinezi de casa celui lipsit, de casa celui mai sărac parochian al teu. Să nu te rușinezi a-i binecuvéntă mésa și a-i díce cu dragoste lui și familiei lui, câteva cuvinte de mângăere. Pentru că esperința ta îți va dovedi cu timpul, că în casa celui miser de fórte multe ori moralitatea este podóba lui; credința ajutătórea lui și nádejdea în Dđeu conducétórea pașilor vieții lui.

Sérmanul e umilit, sérmanul e ascultător, sérmanul e credincios, sérmanul are cea mai mare iubire.

Nu merită acuma un atare om, ca preotul lui, părintele lui sulletesc — față de care se pórtă cu cea mai deseversită supunere — să se arate și el cu dragoste? Nu numai atâta, să-l iubéscă chiar!?

Mântuitorul nostru cu cei miseri a făcut minunile. Căci aceștia și numai aceștia simțiau în internul lor, că intru adevér: El este fiul lui Dđeu!!

S. Petru apostolul și toți s. apostoli nu au fost ómeni cu stare, și nu mai cu sémă din viță și sánge nobil. I-a făcut nobili duhul adevérului; i-a făcut nobili puterea acea convingétóre a credinței despre

care cu atâta dulcétă díce Mântuitorul, că »de veți avé credință numai cât grăunțul de muștar, veți mișcă și munții.«

Și dela tine, carissime, se pretinde credința. Nu vorbesc și nu înțeleg credința pe care vei avé să o propagi și să o aperi cu tóte puterile minții tale, dar înțeleg credința, că în trupul teu este o putere care are să facă ceva.

Puterea de vieță, care este în tine, ai necondiționat să o aplici în practica vieții. Atérná dela tine, că în ce mod o vei ști aplică — și te vei ști folosi de ea.

Intrebarea mai întéiu inse este, decă ai séu nu incredere în forțele tale? Iti lipsește increderea, atunci din capul locului îți declar, că vieța ta va fi o jucărea în mâna omului viclén; a omului care se va ști folosi de slábiciunile tale; séu a aceluia care va ști exploată înțelepciunea ce zace ascunsă în creerii tei.

Nu ai dar altceva de făcut, decât să-ți câștigi știința pentru a o aplică și în vieța ta pastorală. Ai să te incređi în puterea științei. Ca preot, cu deosebire nu vei avé să fii filosof de salon, ci vei avé să fii povățuitorul ómenilor de multe ori desperați. Pentru tine trebuie să fie tocmai așa cerșitorul teu parochian, ca și cel dintéiu frunțaș. Casa ta, are să fie deschisă pentru améndoi; pe unul vei avé să-l hrănești în celea trupești; pe celalalt în ale minții.

Tot asemenea să fie pentru tine vijul séu baba care cu mână tremurátóre îți sárutá drépta ta ca și bárbatul și femeia în virtutea și ilórcă vieții lor. Cei de intelu, își pun increderea în tine, că ție-ți este dat dela Dđeu ca în ora morții să fii lângă patul lor; iar la mórte să le díci cuvintele de adío din asta lume; cei de a doilea, decă nu cutéză a te avorbi, privesc de departe purtarea, ascultă cu multă atențiune vorbele tale și în multe privințe tu le ești chiar călăuzul vieții lor.

Nu-ți fie greu de copii, Mântuitorul díce: »lăsați pruncii să vie la mine.« Chiar așa și tu prin vorbele tale, prin dragostea ce li-o vei arăta în fiecare dí, fie în școlă, fie pe stradă, să se simtă copilașii atât de aprópe de tine, încât să te doréscă și să te pretuéscă ca pe părinții lor. Din aceștia ai să crești tu generațiunea cu care voești a te láudá inaintea lui Dđeu și a ómenilor. Și, numai cu ajutorul acestora vei și puté deláturá din parochia ta tóte acelea fapte, care nu-ți vor conveni.

Póte să ți se conferéscă o parochie în care antecesorul teu a fost »bárbat al locului«, și pe care parochienii l'au stimat și prețuit ca pe ochii din cap.

Aici ai să fii cuminte. Actele antecesorului teu trebuie să le studiezi. Vei avé să continui intru tóte opera lui. Te ferește să nu stagnezi. Te ferește să nu te arăți indiferent; te terește să nu critici acolo unde tu nu pricepi și unde credincioșii tei amintesc cu pietate numele decedatului teu antecesor.

Décă în administrarea parochiei îți va trebui sfatul cuiva, atunci nu te adresá la prieteni tineri, ci cércă totdeuna sfatul superiorului teu din tract. Acesta, nu me indoesc, are să-ți deé adevératul stat. În lucruri de oficiu și de mare responsabilitate, te ferește ca să iai răspunderea numai singur. Cu deosebire în administrarea averii bisericéști îți recomand conștiință! . . .

Nu fii cămătar pentru tine din banii bisericii. Nu fii sfírnar, care pe la tóte tégururile să umbli de-avalma cu cetele de țigani. Ferește-te de crășmele murdare; ferește-te de »minciună.« Preotul are să propage adevérul. Apoi puțin îți pese, că vei avé să suferi. Adevérul, cât de târđiu, ese la ivélá, pentru că adevérul etern te va sustiné totdeuna sus! . . .

Păstrează-ți onoarea ta; ferește și apără onoarea familiei tale și fii neobosit în conducerea turmei tale. Implinește-ți cu conștiințioasă oficial și nu te face nici odată apărătorul nimerui, acolo unde vei ști că adevărul te zdrobește.

Incungiu ră judecătorii civile și tot așa îndemnă și pe parochienii tei — cu excepțiunea afacerilor momentușe.

Dacă este adevărată dicala, că dela cap se impute peșcele, apoi fii atent, că lumea laică totdeauna va arăta cu degetul spre tine, care nu te știi povățui nici pe tine, nici familia ta și nici pe poporul concredut ție.

Amvonul fie pentru tine locul de mângăere și de dojană față cu poporeniile tei.

Ce să-ți mai scriu despre prudența pastorală?

În acestea ți-am comunicat destule. Tu meditează asupra lor. Doresc ca anii preoției tale să fie leriți de neplăcerile — cu parochienii. Te rogă lui Dșeu și mereu te rogă să te spriginască în păstorie.

Seghedin, 1891.

Preotul Macavei.

B o n b ó n e.

La primărie:

O femeie: Domnule primar, me rog cât trebuie să plătesc, dacă voi intra în Reuniunea bolnavilor?

Primarul: Cincișeci de bani pe lună.

Femeia: Și capăt ceva decât ~~me voi bolnăvi?~~

Primarul: ~~Se înțelege!~~ Dar acesta depinde dela condițiuni. Întâiu, trebuie să fi plătit pe o jumătate de an; al doilea, bóla dtale să nu provie din cauza dtale și —

Uărhatul femeii (întrerupend): Și ar treilea să nu o fi șters la sănătoșă casierul tocmai atunci cu banii.

*

Dna Chimiță dă lecții practice junei sale fiice:

— ... Și trebuie să te duci în fiecare zi la biserică; nu uită că la biserică am întâlnit și eu mai întâi pe tatăl teu ...

— Dar tata nu se duce nici odată la biserică.

— O! numai de atunci încóce ...

*

Doi lucrători se certyă într'un atelier.

— N'am vedyt un dobitoac mai mare ca tine, spune unul.

Șeful de atelier intrând îl întrerupse spuind.

— Domnule, nu veđi că sũnt aici!

L a m ó r ă.

— Veđi ilustrațiunea din nr. acesta. —

Primăvera cu miile sale de farmece a sosit. Natura renviată ne ofere tot farmecul spre a ne deslieta ochii și inima.

La móră domnescă din capul satului asemenea a început vieță nouă. Măcinașii sosesc din tóte părțile, le trebuie fărina, căci lucrul de primăveră e aci. Alți cară apă de spelat, pe cand unii prind pești cu unghița. Iar din coșul móreii iese lumul, anunțând belșug și bună stare.

LITERATURĂ ȘI ARTE.

Scrisori de Ion Ghica. Avem înaintea noastră edițiunea a doua din »Scrisorile« dlui Ion Ghica, adre-

sate repositului seu amic Vasile Alecsandri. În acest volum de 723 pagini, actualul președinte al Academiei Române ne înfătoșează, în forma de memorii proprii, o mulțime de episoade interesante din istoria românilor. Autorul, un adânc cunoscător al prozei române, ni le zugrăvește cu niște colori atât de vii, încât par că vedem renviând înaintea noastră figurele marcante din amintirile sale, dimpreună cu obiceiurile, portul, traiul și cu ómenii din epoca aceea, ca într'un tablou istoric. Deosebit sũnt de mare valoare schițele despre Nicu Bălcescu și Grigorie Alecsandrescu, care ne presentă o mulțime de trăsături caracteristice, pentru fisionomia morală, literară și fizică a acestor nemuritori ai condeiului. În volum are și V. Alecsandri doue scrisori, prin care se reflectează iubirea vieții dela țeră. Volumul se află de vedyndă la Socec et comp. în București. Preț 6 lei.

Conferințele Ateneului Român din București, care prin graiul viu representă nivelul culturai moderne române, apar la București în editura librării Socec et comp. Primul volum conține următoarele: Discursul de deschidere de C. Esarcu; »Invetăminte din istoria patriei« de N. Ionescu; »Relațiunile Franței cu România sub Ludovic XIV, XV și XVI«, de V. A. Urechia; »Apocrifele în literatura română« de dr. M. Gaster și »Partidele într'un stat constituțional« de C. Dissescu.

»Jertfa«, romanul dlui Radulescu-Niger, despre care am vorbit mai de multe ori în colónele foii noastre, a găsit întimpinare călduróșă din partea publicului, ceea ce este rar la noi. Abi se mai află de vedyndă 60—100 de esemplare. Cetitorii noștri, cari voesc a-și cumpără acesta carte, ș-o pot comandă și prin noi, cu prețul de 2 fl. 20 cr.

Societatea șoientificoă și literară din Iași a hotărít, serie »Drapelul« să fie 3 conferențe cu plată și anume: duminică 7/19 aprile dl Vasile Butureanu va vorbi despre »Descompunerea luminei« întovărășind conferența de o sumă de esperiențe și proiectiuni; pentru a puté fi bine vedyute aceste esperiențe și proiectiuni, conferența va avé loc séra dela 8—10; tot în acest scop sala universității, unde va avé loc conferența, va fi luminată cu electricitate. În luna mai va vorbi dl Mihai Vlădeseu despre »Micro-organisme« și apoi dl Nicu Leon despre »Catalipsie la animale.« Améndoué aceste conferențe vor fi urmate de demonstrațiuni și proiectiuni cu ajutorul luminei electrice.

★ **Dacia Porolisensă, ou distinotă privire la Silvania.** Tractat geografic istoric epigrafic. Tomul I. de Victor Rusu, profesor, a eșit la București în stabilimentul grafic I. V. Socec. Edițiunea Societății geografice române, în »Buletinul« anului 1889. Conținutul: Termini Daciei antice. Cucerirea și colonizarea Daciei prin Romani; estensiunea și împărțirea, cu urbile, castele, stațiunile și mánșunile ei. Drumurile romane în Dacia. Valul roman dacic. Valea Someșului și Silvania antică. Descrierea oro-hidro-etnografică și climaterică a Silvaniei. Istoricul Silvaniei. Porțile Meșesului. Capitala Daciei porolisense cis și transvalane. Urmele și monumentele: barbare, romane și mai noue. Đei: cultul divin și ordurile sacerdotali în Dacia: a) Đei gintelor maiori. b) Đei gintelor minori. c) Miniștri sacrelor în Dacia. Se póte procură cu 1 fl. v. a. dela secretariatul Societății geografice române din București. Strada Vestei, nr. 4 din România.

★ **Opul lui Mangiuoa**, pe care l'am anunțat au, când i-am publicat potretul și biografia, a apărut. Titlul este acesta: »Daco-Romanische Sprach- und Geschichts-forschung«, von Simeon Mangiuoa, Advocat und Mitglied der románischen Academie in Bukarest I. Theil. (Filologie și istoriografie daco-romană,

de Simeon Manguica, avocat și membru al Academiei române din București. Partea I.) Edițiunea autorului. Oravița. În comisiune la W. Krafft în Sibiu, K. F. Köhler în Lipsa și Socec et Teclu București. Prețul 1 fl. 50 cr.

„**Minerva**”, institut tipografic în Orăștie, societate pe acțiuni, a realizat în primul an de gestiune, dela 1 febr. 1889 până la 31 decembrie 1890, un profit curat de 705 fl. 65 cr. Capitalul social constă din 200 acțiuni à 25 fl. la oaltă 5000 fl. Mai sânt acțiuni nevândute în valoare de 525 fl. Fondul de rezervă este de 177 fl. 50 cr. Director executiv e dl dr. Ioan Mihu.

TEATRU ȘI MUSICĂ.

Școlri teatrale și musicale. *Buciumul Tinerimei* se numește o nouă societate musicală-teatrală, înființată la București pentru dezvoltarea muzicii și declamației. — *Lyra*, societatea filarmonică din București, s'a reconstituit sub președinția dlui dr. Vian.

Teatrul Național din București. Stagiunea s'a încheiat și acuma urmăză beneficiile. După al dnei Romanescu și al dlui Manolescu, a urmat beneficiul dlui Nottara, jucându-se drama »Sfânt ori nebul« de Etchegaray în sala plină de sus și până jos; din galerii s'au împărțit o mulțime de versuri; iar după reprezentație, tinerimea a condus în triumf pe artistul acasă. Al doile beneficiu al dnei Aristița Romanescu a fost la 19/31 martie, în »Luisa Müller«, cu care ocaziune public a făcut mari ovațiuni eminenței artiste. Al doile beneficiu al dlui Manolescu a fost la 28 martie (9 aprilie) cu piesa »Don Carlos« de Schiller. Constatăm cu plăcere, că primii artiști ai Teatrului din București își aleg drept beneficii piese de valoare. Dar între cele originale nu se află de acestea ?

Tinerimea română din Booșă-montană a dat la 3/15 martie un concert, cu care ocaziune s'a cântat cu succes mai multe cvartete. Acuma vră să înființeze un cor vocal. În truntea tinerimei se află avocatul Ioan Budințian.

Piese musicale noue. *Dl Tudor cav. de Flondor* a scris și publicat o serenadă nouă: »Somnoroșe paserele«, pentru voce și pian, cuvintele de M. Eminescu; de vândare la H. Pardini în Cernăuți. — *Winterfreuden*, polca pentru pian, de Ios. Neugebauer, a eșt la F. Taborszky în Budapesta, prețul 75 cr.

O nouă reuniune de cântări. Ministrul de interne a aprobat statutele »Reuniunii române de cântări din Hațeg«.

BISERICĂ ȘI ȘCOLĂ.

Școlri biserioeșol și școlare. *Dl Mihail Orbonaș*, avocat al Regnului-săses, a dat pentru edificarea unei școle românești în comuna Oroslava 100 fl. — Pentru internatul de fete din Blaș s'a colectat în arhiepiscopala suma de 4224 fl. 94 cr., care s'a depus la institutul de credit de acolo »Patria«. — *Congresul didactic în România* în anul acesta se va ține la Iași la 15/27, 16/28 și 17/29 aprilie. — *La universitatea din Cernăuți* în anul acesta s'au înscris 310 studenți, din cari 107 sânt români.

Pentru **sinodul arhiepiscopos din Sibiu** s'au ales, după informațiunea »Telegrafului Român«, următorii deputați mireni: în cercul Sibiu Parteni Cosma director de bancă și dr. Ioan Moga medic, la Seliste dr. Liviu de Leményi protopretor și Ioan Macellariu proprietar, la Sebeș dr. Nicolau Olariu ad-

vocat și Zevedeu Mureșan învățator, la Alba-Iulia dr. Vasile Bologa profesor și Victor Tordășan cancellist, la Deva dr. Ioan Mihu avocat și Daniil David senator, la Hațeg George Danila primar și Ambrosiu Bărsan primar, în Zărând dr. Silviu Moldovan avocat și Pavel Oprișa profesor, la Turda Panteleon Lucaș căpitan c. și r. în pensie și Silvestru Moldovan ampoioid de bancă, la Cluș Petru Nemeș notar public și Vasile Almășan avocat, la Bistrița dr. Absolon Todea avocat și George Șandor proprietar, la Târnava dr. Nicolae Vecerdea avocat și George Dima profesor, la Sighișoara Ioan Șandru senator și Zacharia Tătar v. not. reg., la Brașov Diamandi Manole comerciant și Nicolae Strévoiu avocat, la Bran Ioan cav. de Pușcariu jude la Curie în pensie și dr. Iancu Mețian proprietar, la Făgăraș Ioan Turcu protonotar comit. și Aldulean Mețian proprietar.

Adunare învățătorească. Despărțământul al III al reuniunii învățătorilor români gr. or. din districtul X a ținut adunarea sa generală la 28 martie n. (9 aprilie) în localul școlii capitale gr. or. din centrul Branului, sub presiudul dlui V. Bude, notar dl I. Strevoiu. S'au discutat mai multe teme și s'au ținut prelegeri practice din aritmetică.

C E E N O U ?

Școlri personale. *Impărătesa-regina Elisabeta*, după cum se scrie din Corlu, va face ădilele acesteia excursiune în Sicilia. — *Dl Idiu Novac*, subjude la judecătoria cercuală din Pecica, a fost numit jude cercual tot acolo.

Academia Română va serba jubileul seu de 25 ani la 1/13 aprilie, adecă la timpul anunțat și nu se va amâna pe 14/26 aprilie, după cum anunțaseră unele ădare din Bucureștii reu informate. În nr. viitor vom continuă raporturile noastre despre sesiunea generală care s'a deschis.

Asociația ădrea transilvană. *Despărțământul Mociiu*, compus din cercurile Ormeniș, Tēcă și Mociiu, se va intruni la 6 maiu n. în Mociiu, spre a se constitui; adunarea s'a convocat de dl Ludovic Simeon preot în Sângeorgiul-de-Câmpie.

Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibitului, care face progrese atât de laudabile, sub conducerea zelosă a comitetului, va ține adunarea sa generală în Sebeșul-săsesc la 7/19 aprilie, sub președinția dlui Eugen Brote. Se vor rosti și doue discursuri: unul despre economia pe moșta comasată, altul despre necesitatea și folosul tovrășilor agricole.

Serbarea unui regiment românesc. Regimentul de intanterie nr. 31 din Sibiu, un regiment curat românesc, va serba la 9/21 și 10/22 maiu, deodată cu aniversarea luptei dela Aspern, unde Napoleon I a fost prima-dată învins, și jubileul de 110 ani al existenței sale. Serbările se vor ține la Sibiu cu mare pompă militară.

Înaintarea Bucureștilor. Primăria Bucureștilor a deschis campania de primăveră a lucrărilor publice, cu o seriă de construcțiuni și de îmbunătățiri, cari fac parte din programul dlui primar Pake Protopopescu. Printre aceste lucrări se remarcă în prima linie construcțiunea unui tramway electric pe Bulevard dela Cotroceni până la Obor; întinse construcțiuni de pavage, cu basalt și pētră cubică; construcțiuni de școli, iluminarea cu electricitate a noului Bulevard, deschiderea de strade noue și a unui Bulevard care plecând din Bulevardul Carol, să eșă la Bariera Dorobanților, asile și o mulțime de alte îmbunătățiri și creațiuni nōue, cari vor schimbă de sigur fața Bucureștilor.

„**Albina**” din Sibiu și-a ținut adunarea generală în 19/31 martie. Câștigul curat a fost de 59.298 fl. 82 cr., din care acționarii primesc 12% dividendă; 15% s'a dat fondului de rezervă, care a ajuns la cifra de 90.029 fl. 70 cr.; 16% tantiemă; s'au mai dat remunerațiune pentru funcționari; pentru scopuri de binefacere s'au dat 6%, adică 2.657 fl. 88 cr. și anume: școlii civile de fete a Asociațiunii transilvane 500 fl., pentru 10 stipendii à 50 fl., elevelor din internatul acelei școlii 500 fl., școlii elementare de fete a reuniunii femeilor române din Sibiu 300 fl., reuniunii române de cântări din Sibiu 50 fl., comisiunii economice a comitatului 50 fl., gremiului comercial din Sibiu 50 fl., școlii comerciale din Brașov 100 fl., societății România Jună 50 fl., nenorociților din Vurper 100 fl., orfanilor unui funcționar 200 fl., nenorociților prin foc din Ocna Sibiului 200 fl., un stipendiu 250 fl., la dispoziția direcțiunii 250 fl.

„**Victoria**”, institutul de credit și economii din Arad, și-a ținut adunarea generală în 30 martie, sub presiul d-lui dr. Lazar Petco. S'a constatat, că în treaga circulațiune în anul trecut a fost 3.397.748 fl. 20 cr., profitul curat 13.464 fl. 92 cr. Acționarii primesc 6% dividendă, pentru fondul de rezervă s'a votat 5000 fl., iar fondul de pensiuine s'a urcat la 1000 fl. Apoi conform statutelor, s'a ales direcțiunea pe șase ani, astfel: președinte dl. Demetriu Boncu, membrii direcțiunii d-nii dr. Lazar Petco, dr. Nicolae Oncu, dr. George Vuia, Mihail Velicic, Aurel Suciu Vasile Mangra, Demetriu Antonescu, George Lazaru dr. Nicolae Ciadlan, Ignatie Papp și Antonie Caracioni.

„**Aurora**”, societate de împrumut și pastrare în Năsăud, e singurul institut românesc de credit, care n'a dat nimic în anul acesta pentru scopuri filantropice. În adunarea generală din 22 martie s'a constatat următoarele: Capitalul social 90.000 fl., fondul de rezervă 7432 fl. 72 cr., câștigul curat 5280 fl. Acționarii capătă drept dividendă cam 12%.

„**Someșana**”, institutul de credit și economii din Iași, și-a ținut prima adunare generală în 22 martie, sub presiul canonicului Vas. Pop. S'a constatat următoarele: institutul a început a funcționa la 12 august 1890 cu un capital social de 50.000 fl., mișcarea casei a fost 205.281 fl., iar profitul curat 1441 fl. 60 cr., care s'a dat tot fondului de rezervă și pentru spese. Director executiv e dl. dr. Teodor Mihali.

„**Sătmăreana**”, noul institut de credit și economii, care se înființează la Seini, în comitatul Sătmăr, va ține adunarea sa constituanta în Seini la 20 aprilie n. sub presiul d-lui Augustin Pelle, cassar Alessiu Berinde, controlor Alesandru Ștețiu.

Dieta acuma nu ține ședințe. Comisiunea administrativă discută proiectul de lege pentru administrațiunea comitatensă. În cursul dezbaterilor s'a făcut mare apropiere între ministrul president Szapary și între contele Albert Apponyi, încât fusionea acestor două partide pare sigură. Într-aceste comitatele se pronunță pro și contra proiectului de lege.

Mirăsa schimbată. Gazetele din Budapesta povestesc următorea în'empănă cutadată: Comuna Siclău din comitatul Aradului e singura în țară, în care numărul bărbaților e întotdeauna cu al femeilor, adică câte 1416. Fiecare bărbat poate dor să-și găsească acolo soța — numai Vasile Aron n'a isbutit să se vede, și d'aceea s'a dus într'un sat vecin să-și caute o mireasă. Dintre trei fete a unui țăran cu dare de mână și-a ales pe cea mai tineră și mai frumoasă. Se întorse la Siclău mire fericit, dumineca următoare se duse apoi iar în satul miteșei și-și conduse mireasa la altar, beat de dragoste și poteș și de alt-ceva; popa sevăși cununii după toate formele. Dar când vâul

miresei cădu, Anghel făcu descoperirea, că în locul fetei celei mai tinere, îi deduseră pe cea mai în vârstă. Încercă el întâi să protesteze, dar de goba, era prea târziu și cum proceșele îl spârșie, în cele din urmă s'a resemnat, și-a luat nevastă și s'a întors acasa la Siclău, ne mai spunând nimemii nimic.

Mină nouă de aur și de argint. Din Baia-de-Criș se știe: Se dice, că în comuna Birtin cercul Baia-de-Criș, s'ar fi descoperit o mină bogată în aur și în argint. Omenii speciali afirmă, că materialul brut conține 14 grame aur și 80 grame argint. Grosimea unei vine e aproape de un metru. Se dice, că doi bancheri germani de frunte se interesează de această mină nouă.

„**Economul**”, institutul de credit și economii din Cluj, ne-a trimis anuarul seu pe anul trecut. Din acela scotem următorele date: capitalul social 50.000 fl., circulațiunea 293.581 fl. 13 cr., profitul curat 6.986 fl. 56 cr. În adunarea ținută la 12 martie, s'a decis ca acționarii să capete dividendă de 8% pentru scopuri filantropice s'a dat 345 fl. 36 cr., iar fondul de rezervă s'a urcat la 4155 fl. 34 cr.

Răpit de un vultur. Într-unul „Pr. Ztg.” i se știe din Trencin, că acum de câteva zile copilul de 3 ani al unui cantonier dela calea ferată de lângă Kupra-Apatadu, a fost răpit de un vultur și dus de acesta în cuibul seu din vârful munților. Tatăl copilului era la lucru pe când nefericita mamă trebuia să fie martora la priveliștea asta înăfătoare.

Știri scurte. *Peștele mare* comin se va face cu începere dela 1 mai, în schimbarea taritelor și călătorii: biletele de călătorie ca la noi, se vor vinde numai la stațiunile căilor terate și nu vor purta nici o dată. — *Din Viena* se anunță, că ministrul a de tras pentru Austria delul postal di-ardor: România și „Poporul” din București. — *La Brașov* adunarea generală a Asociațiunii pentru sprijinirea învățării și sodaliilor români meseriași se va ține la 17 aprilie n. sub presiul d-lui Vasile Stetea. — *La Iași gresul postal din Viena*, care se va deschide la 20 maiu. România va fi reprezentată prin dl. colonel tarjan, director general al postelor și telegratelor și prin dl. Dimitrescu, șef de divisiune în direcțiunea postelor și telegratelor. — *Episcopul gr. c. Pășchii* din Ungvar a murit în săptămâna acesta, în etate de 64 ani. — *Lulu Așupit și consola* au obținut dela ministrul de comerțiu concesiuinea prealabilă d'a construi o linie terată locală dela Turda la Câmpeni, eventual la Abrud.

Neorolôge. *Ioan Farkas* de Păterlalva, paroc gr. c. de Meșița, în comitatul Sătmăr, a încetat din viață la 1 aprilie, în etate de 63 ani, jeli de soțta sa Floriana n. Szabo, de fel seu Traian I. Farkas și soțta Hortensia Sarkady, de fiicele sale Elena și Irina. — *Elia Teleșcu*, preot gr. or. în Cianadul-sêrbesc a murit la 20 martie, în etate de 51 ani. — *Ioan Cișpău* preot gr. or. în P. Secaș, a murit la 15 martie în etate de 33 ani. — *Necula Zupău*, paroc gr. c. în Uricani, protopopiatul Buzău, a reposit în etate de 58 ani. — *Anastasia Poșmusan* n. Tancu, soțta preotului gr. c. Elia Poșmusan din Ragla, a încetat din viață la 30 martie, în etate de 33 ani.

OGLINDA LUMEI.

Știri străine. *Mommsen* marele istoric german, se va duce în luna acesta la Roma, să facă cercetări în biblioteca Vaticanului și să studieze antieul plan al Romei. — *În contra țării* țaraș s'a făcut atentat și anume luna trecută; atentatorul a fost

prins numai decât. — *Din Berlin* se scrie, că în decursul acestui an se va stabili cu siguranță o linie telefonică între Berlin și Viena — *Studentii din Parma* au hotărât să trimită la București o adresă de încurajare în lupta pentru cultura latină. — *În Germania* injuriile de *Dumnezeu* nu par a fi lucruri cari să se ia așa ușor ca la noi. Din Magdeburg se anunță, că redactorul unui ziar socialist de acolo a fost condamnat la 6 luni închisoare pentru injurii lui *Dumnezeu*. — *Jidovii din Rusia* sudică emigrăză necontenit; din Odesa se scrie, că numai în săptămâna trecută au plecat de acolo 1500 de familii, spre America și Anglia — *Bismarck* iarăși va intra în politică; și anume ca deputat, căci a primit candidatura într'un cerc. — *Între Paris și Londra* se va deschide la 15 l. c. linia telefonică; cel dintâu va vorbi prințul de Wales cu presidential Carnot.

Impăratul Wilhelm scriitor. Ziarul „Truth” din Londra spune, că împăratul german scrie, cu ajutorul dlui Hintzpetter, o lucrare în două tomuri, și anume „Istoria lui Wilhelm I” care se va tipări în 200 de exemplare și va fi împărțită suveranilor europeni, membrilor familiei Hohenzollern și celor mai însemnate bibliotecii și bărbați de stat.

Papa în contra pensionatelor de fetițe. Capul bisericii catolice a făcut zilele acestea o declarațiune foarte interesantă înaintea unei distinse dame din Elveția, pe care o primise în audiență. Dama, despre care vorbim, fu întrebată din partea Pontificelui Leo XIII, decă are copii? Dama răspunde, că are o fetiță. Papa o întreabă din nou, că unde își crește fetița; acasă, ori în orecare pensionat? Mama răspunde, că ea își crește fetița acasă, în sinul familiei. Când află acesta pontificele, cu o față veselă se adresa cătră distinsa damă și-i duse: „Foarte corect! unicul loc, unde o copilă se poate crește așa, după cum trebuie să fie crescută o damă, este sinul familiei. Fetițele au mare trebuință de nemijlocita apropiere a mamei lor și sunt în adevăr vrednice de compătimut copilițele acele tinere, care își primesc educațiunea departe de părinții lor sub injuriunța străină, fără de a gustă și de a simți continuu căldura adevăratei iubiri. Cel mai puțin până la etatea de 15 ani n'ar fi iertat a trimite fetițele în pensionate, deoarece pensionatele nici-odată nu pot înlocui îngrijirea mamei.”

Limba Volapük. Volapük-ul pare a eși din nou la ivelă. Această reese din următoarea notă oficială, pe care o publică Academia internațională a Volapük-ului. Academia internațională a Volapük-ului desbete în acest moment pentru ultima oră gramatica normală a limbei universale. Această gramatică se va traduce apoi imediat și se va publică în 14 limbi: francesă, engleză, italiană, spaniolă, română, germană, portugheză, rusă, holandesă, flamandă, daneză, svediană, ungară și japoneză. Academia Volapük-ului întemeiată în 1887 la congresul dela München și constituită definitiv în congresul din 1889 dela Paris, se compune în timpul de față din 35 membri, reprezentând 18 naționalități. Publicarea gramaticii normale va pune capăt neînțelegerilor mai mult aparente, decât în realitate, cari despart astăzi pe volapükisti.

Femeile și chestia socială. În Engiltera e la ordinea zilei numirea unei comisii care să discute raporturile dintre capital și muncă și să le reguleze după putință. Un punct principal din programul acestor discuții va fi fără îndoială chestia muncii femeilor și copiilor. Un membru al camerei de jos, dl Bryce a întrebat deunăzi, decă guvernul nu crede căr în ce cale în lupta luptului că femeile muncitoare sunt interesate foarte în toate schimbările legiurei muncii, să numescă în comisie și câteva femei? Ministrul Smith

răspunde, că guvernul a luat în deapropă considerare această chestie, dar a ajuns la concluzia, că nu este de dorit a se numi și femei în comisie. Ideia dlui Bryce e susținută înse acum cu mult zel de o parte a presei și în special de ziarul „Pall Mall Gazette.”

Femeile în Japonia. Un afiș lipit în galeriile parlamentului japonez interdice cu strictețe damelor intrarea în tribune. Această interdicție este conformă cu instituțiile țerei, după care femeile nu se bucură de nici un drept civil.

Evreii întimpinați în Rusia. Guvernul rusesc a dat un ordin reprezentanților diplomației și consulatelor din străinătate să nu vizeze paspoartele călătorilor evrei cari voese a se duce în Rusia, fără a se fi asigurat mai întâi despre onorabilitatea persoanelor în chestie, precum și despre faptul că scopul călătoriei lor nu e contrar legii. Excepție dela această regulă vor forma numai reprezentanții bancelor mari și ai institutelor financiare; dar și aceștia numai cu condiția ca să posedă un certificat din partea institutului pe care îl reprezintă și cu restricția ca pasportul să fie valabil cel mult pentru trei luni.

DESCOPERIRI ȘI INVENȚIUNI.

Locomotiva cu telefon. „American Machinist” spune că una din acele din urmă aplicațiuni ale electricității este ceea ce se numește „o locomotivă cu telefon.” Această aplicațiune a fost de curând experimentată pe o cale ferată din Statele-Unite, și se dice că ea a funcționat într'un chip foarte mulțumitor. Aparatul se compune dintr'o simplă bară de fier așezată între șine și străbătută de un curent electric. O mătură lișată pe mașină e în contact permanent cu bara de fier. Când două locomotive, mergând una spre alta, se găsească la o distanță de unul sau doi kilometri, soneriile respective se pun în mișcare cu putere și mecanicii opresc imediat trenul lor.

O mașină de cules. În Statele-Unite Americane s'a inventat o nouă mașină de cules și distribuit automatice caracterele de tipografie. Această mașină, după diarele profesionale, funcționează regulat, culegând opt până la nouă mii de litere pe oră.

FELURIMI.

O republică de călugări. Muntele Athos, unde se află ași o armată de călugări, își are legenda lui. Acest munte supranumit de italieni: il Monte Sante, ar fi fost ales de Satana, ca punctul cel mai înalt, de unde să arăte lui Isus Christos și chiar să-i ofere împărățiile lumești. Această peninsulă a Traciei, de forma unui sfinx turtit, plătește sultanului la Constantinopol un tribut anual, pentru ca populațiunea compusă din călugări să fie lăsată liberă și nesupărată de nimeni. Țera este încungurată cu un zid puternic despre useat, și porțile sunt păzite de o trupă de soldați turcești. Nimeni nu poate pătrunde în interior fără o permisiune specială dată marelui consiliu. Nici un picior de femeie nu poate pătrunde ic năuntru; așa de 14 secole, afirmă un mare istoric, nici o femeie n'a pus piciorul pe sântul munte. Organizarea acestei republice monahale e foarte curiosă. Pe acest teritoriu sfânt sunt 22 mari monastiri și fiecare monastire trimite câte un deputat în consiliul ce se întrunește odată pe săptămână. Poporația acestor mănăstiri este de 22,000 religioși conduși de 4 șefi, dintre care unul supranumit „cel dintâu Athos” tratăză prin intermediul unui ofițer turc cu

sultanul. In aceste 22 mănăstiri sînt 133 biserici unde călugarii de tôte gradele merg de se rógá. Acéstá mare mănăstire dateázá din anul 880. Mai toți călugării sînt greci. Printre cele 22 mănăstiri, 2 sînt rusești și 2 sêrbesci din timpurile vechilor suverani sêrbi. La rugăciune, toți călugării tineri sêu bêtărâni sînt ținuți sub pedepsa cea mai aspră de a se rugá regulat opt ore pe țî și 2 ore in timpul nopței, fărâ a sta pe scaun. In fiecare an și in timp de 159 sêrbători ortodoxe, călugării nu mănâncá decát fructe, ierburi și béu apă. Acéstá localitate sfântá se țice cá constituie bogății imense in bibliotecele ei, dar din nenorocire nimeni nu se pôte apropia de ele.

O statistică elvețiană. In Elveția s'a făcut o lucrare care ne dá indicațiile următore asupra deosebiriilor de staturi in diferitele clase profesionale. Studentii sînt cei mai nalți, apoi vin inginerii; arhitectii și antreprenorii. Cei mai scurți de talie sînt croitorii și lucrătorii din fabrici. Berarii sînt cei mai dezvoltáți la pánce, apoi lucrătorii dela binale, măcelarii și brutarii. Căt despre vedere, cea mai buná vedere o au lucrătorii ce lucreázá in aer liber; cea mai rea vedere o au amployații și funcționarii și mai cu semá institutorii.

Producerea și consumarea hárției. Sînt in lume 3985 de fabrici de hárție și se produc 980 milioane de kgrame. Din acestea pe jumătate se întrebuințázá pentru telurite tipărituri și la 300 de milioane pentru diare. Cu țece ani in urmă se întrebuințau numai 200 de milioane de kgrame pentru diare. In Statele Unite sînt 900 de fabrice; in Englițera 800; in Franția 300. Un Englez întrebuințázá in mijlocu 11 și jumătate livre de hárție pe an; un American 10 $\frac{1}{2}$ livre; un Nêmt opt ilvre; un frances 7 și jumătate; un Spaniol 1 și jumătate, un Rus 1 livră, un Mexican 2. Dar un Român ?

Blondele sêu brunele. Dupá statisticile englezești, pêrul blond dispare incetul cu incetul. La bărbați e lucru bine hotărît. Incepînd prin a fi blondi, bărbații ajung mai mult sêu mai puțin brunu cu vêrsta. La femei e același lucru într'o mêsură mai mică. Cincideci și cinci la sutá, adică mai mult de jumătate, devin cu vêrsta brune. Asupra unui oraș mijlociu blondele stau față cu brunele ca 2 la 3. Ceea ce e mai curios e, cá brunele se mărítá mai mult ca blondele. Dintr'o sutá de blonde nu se mărítá decát cincideci și cinci. La brune dintr'o sutá se mărítá șeptedeci și noue. Dupá acéstá socotélá, in vr'o 200 de ani femeile engleze vor ajunge din blonde brune. Fisiologiștii germani au observat și ei acéstá evoluție. Fărâ sá dea cifre, ei spun, cá in Germania »blondul« dispare și-i ia locul »brunul.«

Un bal la regele Kalacaua. Un oficer care a umbiat, și a stat timp mai îndelungat prin Honolulu, face descrierea unui bal pe care l'a dat regele Kalacaua in onórea oficerilor de marină francesi cari l'au vizitat. Balul s'a dat pe bordul vasului. Baniile ce ii erau necesari, regele i-a imprumutat cu doue țile mai nainte dela cumnatul seu, un negustor bogat american care totde-odată este și prim ministru al regelui. Oficerul între altele a fost martor când regele negru și-a cumpêrat o pâlărie de paie, têrguindu-se páná ce negustorul i-a mai lăsat din prețul de un dolar și jumătate câteva centime. Regele negrilor a cumpêrat tot pentru acéstá ocașiune haine negre, atât de grose inse, încát nu mai putea de cald in ele. La bal a venit și regina cu fiica sa. Regele a petrecut privindu-și totá nópcea pâlăria. Se vede cá i-a plăcut grozav de pâlăria. Musica erá d'acolo și cei 30 negri suflau, cântau și bătău tobele de nu

mai puteau. Cu căt lăceau mai mare șgomot, cu atât mai mult regele se amuzá. Atât regele căt și familia și suita sa au mánecat cu multá lacomie cele ce li s'a servit la bufetul de pe vas. Petrecerea a ținut páná dimineața. Pe regele l'au coborit in luntre dormind. Se vede cá nu pré este obicînit sá facá asemenea petreceri de nópce, ș-apoi pôte cá și-a bêtut mai mult decát il țin curelile.

ȘARADĂ.

De Sofia Niger.

Prima parte, la țesut
Are rol de necrețut.
A doua ș-ia treia parte
Nașii au de dênșa parte.
In întreg, plantá cu flóre,
Fôrte mult miroșitóre.

Terminul de deslegare e 24 aprilie. Ca totdeuna și de asta dată se va sorti o carte între deslegători.

Deslegarea ghicitórei * din nr. 3 :

Cine-a vêtut vr'odată, pe-o țî cu mândru sóre,
Pe dona Serafina când iese la plimbare ?
O talie de vespe, iar ochii ei te sorb,
Și pêrul ei e negru ca penele de corb,
Și doue piciorușe, sub rochia-i ușorá,
Ca doue porumbițe alerg pe troțuare . . .

Cine-átunci, mergînd pe cale, și privind a ei gurită,
N'a strigat cu glas de ánger : pui, pui, pui-la porumbiță !
Cine trece, cine trece in carétá cafenie
Dusá de doi aprigi negri — andaluzá hergelie —
Și pe perne de mătásá, și in doliu îmbrăcatá ?
Este dona Serafina, veduva nemăgăuitá !

A. Naam

Deslegare buná primirám dela dómnele și domnișorele Iosana P'app n. Leucuța, Eufrosina Popescu, Aurelia Cosma și Amalia Crișan.

Premul a fost dobândit de dna Eufrosina Popescu.

Poșta redacțiunei.

Budapesta. Nu putem întrebuințá versul trimis.

Buciaș îndată-ce ț-am primit scrisórea, am scris la locuș competent.

T. B. Nu.

Milano. In nr. viitor.

W—a. In nr. cel mai de aprópe.

Călindarul șeptemánei.

Țiua șept.	Călindarul vechiu	Călind. nou	Sórele
Dumin. a	4 din post, Ev. dela Marcu c. 9, gl. 4, a inv 1.	[res. ap	
Duminecá	31 Cuv. Ipatie	12 Iuliu	5 19 6 44
Luni	1 Maria Egpțeanca	13 Iustinus	5 18 6 44
Marți	2 Par. Titus	14 Tiburtius	5 16 6 46
Mercuri	3 Cuv. Par. Nichita	15 Fúrchtgott	5 13 6 84
Joi	4 Cuv. Par. Iosif	16 Irina	5 11 6 50
Vineri	5 SS. Teodot și Agat	17 Rudolf	5 8 6 62
Sâmbătá	6 Par. Eutichie	18 Dionisiu	5 6 6 53

Trelluniul ianuarie-martie espirá cu numerul acesta. Rugám pe abonați sá-și innoiescá abonamentele de timpuriu.

Proprietar, redactor respundător și editor: **IOSIF VULOAN.**

Cu tipariul lui Iosif Lang in Oradea-mare.